

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสัมมาทิฐิของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยเทคนิคคำถาม R-C-A ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 4 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์บริบททั่วไปเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน 2) เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่สังเคราะห์ขึ้น และ 4) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่พัฒนาขึ้น

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์บริบททั่วไปของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสัมมาทิฐิของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยเทคนิคคำถาม R-C-A ระยะที่ 2 สังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสัมมาทิฐิของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยเทคนิคคำถาม R-C-A ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสัมมาทิฐิของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยเทคนิคคำถาม R-C-A และ ระยะที่ 4 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสัมมาทิฐิของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยเทคนิคคำถาม R-C-A ซึ่งมีกระบวนการวิจัยหลายรูปแบบ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) 2) เทคนิคเดลฟาย และ 3) การวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสัมมาทิฐิของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยเทคนิคคำถาม R-C-A มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กิจกรรมการเรียนการสอน และ 4) การวัดและประเมินผล โดยมีกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน 2 รูปแบบ คือ 1) กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ

ออฟไลน์ และ 2) กิจกรรมการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอน มี 4 ขั้น คือ 1) ขั้นสร้างแรงบันดาลใจ 2) ขั้นเรียนรู้ตามรูปแบบ 3) ขั้นอภิปรายและสรุป และ 4) ขั้นประเมินผล

2. ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสัมมาทิวะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยเทคนิคคำถาม R-C-A โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอนของรูปแบบฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมขั้นสร้างแรงบันดาลใจอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอนอื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3. รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสัมมาทิวะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยเทคนิคคำถาม R-C-A มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.20/82.72 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และมีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5133 แสดงว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.5133 หรือคิดเป็นร้อยละ 51.33

4. นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสัมมาทิวะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยเทคนิคคำถาม R-C-A มีสัมมาทิวะเพิ่มขึ้นสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 และมีสัมมาทิวะสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 และ

5. นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสัมมาทิวะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยเทคนิคคำถาม R-C-A มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

6. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสัมมาทิวะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยเทคนิคคำถาม R-C-A โดยรวมอยู่ในระดับมาก

มีความพึงพอใจต่อด้านกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านการออกแบบบทเรียน ด้านการจัดการบุคลากร ด้านเทคนิคคำถาม R-C-A และด้านการวัดและประเมินผล ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดใกล้เคียงกัน

อภิปรายผล

จากผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสัมมาทิฐิของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยเทคนิคคำถาม R-C-A มีประเด็นสำคัญที่อภิปราย ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสัมมาทิฐิของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยเทคนิคคำถาม R-C-A มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.20/82.72 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่พัฒนาขึ้น มีความยืดหยุ่นต่อการเรียนรู้เนื้อหาสาระ ผู้เรียนสามารถเข้าไปศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา โดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา ซึ่งผลการศึกษามีความสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (ทิพเนตร ชรรค์ทัพไทย. 2554 : 160; ชลินุช คนชื้อ. 2553 : 104; สายชล จินโจ. 2550 : 133)

2. ดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสัมมาทิฐิของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยเทคนิคคำถาม R-C-A เท่ากับ 0.5133 แสดงว่า ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.5133 หรือ คิดเป็นร้อยละ 51.33 การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่พัฒนาขึ้น ช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียน มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนแบบออนไลน์และ กิจกรรมการเรียนการสอนแบบออฟไลน์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Sandeep and Ganesh (2010 ; อ้างถึงใน ชลินุช คนชื้อ. 2553 : 46) ที่ศึกษาพบว่า การเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบ E-Learning และ การเรียนรู้แบบเผชิญหน้า ทำให้กระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการเรียนรู้อย่างยั่งยืนและทำให้การศึกษามีคุณภาพโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

3. นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสัมมาทิฐิของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยเทคนิคคำถาม R-C-A มีสัมมาทิฐิเพิ่มขึ้นกว่า

ก่อนเรียน และมีสัมมาทิฐิสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก เทคนิคการตั้งคำถามเป็นเทคนิคสำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาทักษะได้เป็นอย่างดี ซึ่งเทคนิคคำถาม R-C-A ที่ได้นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ช่วยสร้างความตระหนักในคุณค่าของการทำความดี และโทษภัยจากการทำความชั่ว กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเรียนรู้จากสื่อการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีการตอบคำถามครบทั้ง 3 ประเด็น คือ ตอบคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในสื่อการเรียนรู้ที่กำหนดให้ (Reflect) การตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องราวในชีวิตประจำวันของผู้เรียนที่มีความสอดคล้องกับความรู้ที่ได้รับจากสื่อการเรียนการสอนที่ได้ศึกษาไปแล้ว (Connect) และ แนวทางในการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในอนาคต (Apply) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วันวิสา ทิพวัตร (2555 : 152) ที่ศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับเทคนิคคำถาม R-C-A ทำให้นักเรียนมีทักษะชีวิตหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีทักษะชีวิตสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสัมมาทิฐิของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยเทคนิคคำถาม R-C-A มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่พัฒนาขึ้น เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่น่าสนใจ ช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นอย่างดี โดยเฉพาะกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย สื่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์หรืออีเลิร์นนิ่ง (E-Learning) ที่มีทั้งภาพและเสียง เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่สนับสนุนการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนสามารถเข้าไปศึกษาเรียนรู้และควบคุมความก้าวหน้าของการเรียนรู้ด้วยตนเองที่เว็บไซต์ ทั้งในและนอกห้องเรียน (ศิริชัย นามบุรี, นิตาพรรณ สุริรัตน์ และมนต์ชัย เทียนทอง. 2553 : 41-58) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Joe (2006 ; อ่างถึงใน ชลินุช คนชื่อ. 2553 : 44) ที่ศึกษาพบว่า การเรียนรู้แบบผสมผสานหรือการเรียนรู้ที่หลากหลายวิธี เช่น การเรียนแบบออนไลน์และ

การเรียนแบบเผชิญหน้า ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เพราะเป็นเทคโนโลยีใหม่และมีความพร้อมยิ่งขึ้น การอาศัยทางด้านเทคโนโลยีอย่างเดียวไม่สามารถตอบสนองการแก้ปัญหาได้ ควรมีการผสมผสานตามต้องการของผู้เรียน

5. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสัมมาทิฐิของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยเทคนิคคำถาม R-C-A อยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อด้านกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้าน ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเหมือนกัน การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่พัฒนาขึ้น ช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับนักเรียนมากกว่าการเรียนการสอนแบบปกติ ผู้เรียนมีความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ เพราะนักเรียนสามารถเข้าไปศึกษาเรียนรู้ที่เว็บไซต์ด้วยตนเองได้ตลอดเวลาตามที่ต้องการ โดยเฉพาะกิจกรรมการเรียนการสอนของรูปแบบที่มีความหลากหลาย ทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนแบบออนไลน์และแบบออฟไลน์ พิจารณาได้จากนักเรียนมีความพึงพอใจต่อด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชลีนุช คนชื่อ (2553 : 107) ที่ศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยรวมอยู่ในระดับมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสัมมาทิฐิของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยเทคนิคคำถาม R-C-A ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างสัมมาทิฐิให้กับผู้เรียนได้ รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานนี้ สามารถใช้เป็นสื่อหลักให้กับผู้สอนได้ ในกรณีผู้สอนติดภารกิจสำคัญอื่น ๆ เช่น งานประชุม การนิเทศนักศึกษา และใช้เป็นสื่อเสริมให้ผู้เรียนเข้าศึกษาทบทวนเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

1.2 เนื่องจากเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม กลุ่มสาระ

การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นเนื้อหาสาระที่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศจะต้องเรียน ดังนั้น ครูผู้สอนในโรงเรียนอื่น ๆ สามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

1.3 ในการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างสัมมาทิฐิของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยเทคนิคคำถาม R-C-A ควรจัดเตรียมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายให้พร้อม 1 ชุดต่อนักเรียน 1 คน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกและความต่อเนื่องในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเฉพาะทางด้านความเร็วของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เนื่องจากสื่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์เป็นไฟล์ประเภทวิดีโอ หรือไฟล์ภาพขนาดใหญ่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานในครั้งนี้ ได้นำเทคนิคคำถาม R-C-A เข้ามาสนับสนุนเพื่อการเสริมสร้างสัมมาทิฐิให้กับผู้เรียน แม้ว่าจะช่วยให้พัฒนาสัมมาทิฐิให้กับผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ก็ยังมีสัมมาทิฐิบางข้อที่มีการพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก ในการวิจัยครั้งต่อไป อาจจะนำเทคนิคการเรียนรู้อื่น ๆ เข้ามาช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้การพัฒนาสัมมาทิฐิของผู้เรียนเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

2.2 ควรมีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างสัมมาทิฐิให้กับผู้เรียน ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอื่น ๆ ในระดับมัธยมศึกษา หรือ ในระดับการศึกษาอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะ สัมมาทิฐิเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เป็นตัวควบคุมและกำกับทิศทางการดำเนินชีวิตของบุคคลให้มีการดำเนินชีวิตไปในทางที่ถูกต้อง ตามความเป็นจริงของโลกและชีวิต

2.3 ควรมีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในด้านอื่นๆ เพื่อให้ได้ผู้เรียนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา หรือมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของประเทศชาติ